
РЕЦЕНЗІЇ

Юрій Мицик

ВАЖЛИВЕ ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

Рец. на кн. Темушева В.Н. «Гомельская земля в конце XV первой половине XVI в. Территориальные трансформации в пограничном регионе». — М.: «Квадрига», 2009. — 190 с.

Нещодавно у серії історико-географічних досліджень побачила світ книга білоруського вченого Віктора Темушева, присвячена Гомельщині (Темушев В.Н. Гомельская земля в конце XV первой половине XVI в. Территориальные трансформации в пограничном регионе. — М.: «Квадрига», 2009. — 190 с.).

Гомельщина, яка лежить нині на російсько-білорусько-українському прикордонні, завжди відіграла суттєву роль у взаємовідносинах східнослов'янських держав. Автор обрав для дослідження малознаний період в історії регіону, коли внаслідок війн між Московією та Великим князівством Литовським були встановлені нові кордони і Гомельщина на певний час (1500–1537 рр.) опинилася під владою Москви. На підставі ретельного аналізу джерел (міждержавні договори, акти Литовської Метрики, реєстри кордонів, інвентарі та ін.) В.Темушев локалізував населені пункти регіону, реконструював тогочасні міждержавні та внутрішні кордони, розглянув історію порубіжжя. Є тут чимало цінних спостережень стосовно ходу дипломатичних москово-литовських стосунків, щодо історії деяких українсько-білоруських родів та їхніх володінь (наприклад Халецьких), щодо ролі Гомеля як важливого центру колонізації Сіверщини.

Книга містить у собі 12 карт і декілька таблиць, які унаочнюють процес формування російсько-білоруського порубіжжя. У додатках автор



вмістив уривок з недрукованої досі кандидатської дисертації Н.Б. Шеламанової «Утворення західної частини території Росії в XVI ст. у зв'язку з її відношеннями з Великим князівством Литовським та Річчю Посполитою» (М., 1970) та географічний показчик-коментар «Поселення Гомельської землі у XV — першій половині XVI ст.».

Книга В. Темушева має значний інтерес і для істориків України, у ній є чимало матеріалу стосовно таких етнічних українських земель, як Стародубщина, йдеться і про державну належність у ранньомодерну добу таких українських міст як Стародуб, Мглин, Почеп, Путивль та ін.

Дана книга, поза сумнівом, є цінним внеском в білорусистику, у ній вдало вирішується важлива проблема, пов'язана з минулим малознаного історичного регіону. Вона стане в пригоді й вузівським викладачам при читанні курсу «історична географія».